

Bæredygtighedens sociale konsekvenser

Vi lever i en tid med globale udfordringer, hvor både miljømæssige, økonomiske og sociale problemstillinger griber dybt ind i vores liv og samfundsstrukturer. Bæredygtighed er blevet et centralt tema i politiske debatter, hvor grøn omstilling ses som en nødvendighed for at bekæmpe klimaforandringer. Men samtidig medfører denne omstilling en række dilemmaer og sociale udfordringer, som ofte overses.

Dette temanummer af *Social Kritik* ønsker at undersøge dilemmaerne mellem de klimamæssige og de sociale dimensioner af bæredygtighed, herunder netop de dynamikker, der opstår, når vi forsøger at skabe en grønnere fremtid. Mens grønne initiativer kan bidrage til en positiv udvikling, kan de også forstærke ulighed, marginalisere bestemte grupper og skabe nye spændinger i samfundet. Den grønne omstilling er en kompleks proces, hvor sociale og politiske dynamikker er afgørende for, hvordan de bæredygtige tiltag implementeres. Samtidig er der meget der tyder på at selvom den grønne omstilling er nødvendig så 'taber' også den; nedprioriteres, går for langsomt når politikere og tiltag skal udføres.

I en tid, hvor vi står midt i en transformation af både samfund og natur, bliver det essentielt at stille spørgsmål ved hvem der vinder, og hvem der betaler prisen for den nødvendige omstilling. Kan vi sikre, at den grønne udvikling ikke efterlader bestemte grupper på perronen? Kan vi finde løsninger, der tager højde for både miljø, demokrati og social retfærdighed? Temanummeret samler en bred vifte af artikler, der kritisk undersøger forskellige aspekter af disse spørgsmål.

Birger Steen Nielsen indleder med *Den demokratiske vej*, hvor han på baggrund af sin nyeste bog: *Vækstparadigmet ved vejs*

ende, belyser hvordan vi stadig er bundet til en økonomisk model, der forbruger mennesker og natur. Han diskuterer, hvordan kapitalistiske strukturer fastholder os i en trang eller tvang til eksponentiel vækst, selv når vi erkender, at planetariske grænser gør det umuligt at fortsætte som hidtil.

Ole Therkildsen kaster i *Grøn kolonialisme i verdens fattigste lande* et kritisk blik på, hvordan Danmark og EU presser fattige lande til grøn omstilling, ofte med økonomiske midler som magtværktøj. Han belyser, hvordan denne form for nykolonialisme ikke nødvendigvis sker med direkte politisk kontrol, men gennem økonomiske strukturer og, der definerer, hvilke valg de fattigste lande har.

Knud Vilby stiller på baggrund af sin bog fra 1990 'Mod bedre vidende', spørgsmålet: **Tør vi tro og handle på det, vi ved?** Spørgsmålet drejer sig om, om vi som samfund undergraver vores livsgrundlag, selvom vi har den nødvendige viden til at handle anderledes. Gennem en historisk analyse af miljøbeskyttelsesindsatser stiller han skarpt på, hvorfor vi ikke altid tør tage de politiske beslutninger, som er nødvendige for en reel forandring.

Dikte Reeh Andersen, Nanna Vedel-Hertz, Stella René og Sara Mosberg Iversen præsenterer i *Kære fremtid, godt du er her* en solarpunk-inspireret vision for en livsvenlig fremtid, eller de illustrerer hvordan Solarpunk som metode kan indgyde håb og gøre det muligt at forestille sig en fremtid hvor samfundet er lykkedes med at omstille sig bæredygtigt. Artiklen inviterer dermed læseren til at forestille sig et fremtidssamfund, hvor grøn omstilling ikke bare er en teknologisk proces, men en dybt social transformation, der sætter menneskelig livskvalitet i centrum.

Mathilde Walther Clark bidrager med novellen **Sangene**, der litterært undersøger ubalancen i vores samfund, men også pejler sig ind på, hvordan vi måske kan forblive og værne om det humane.

Katia Dupret skriver i **Social bæredygtighed** om begrebet social bæredygtigheds vaghed, og hvordan det ofte overses i diskussioner om grøn omstilling. Hun argumenterer for, at mens miljømæssig og økonomisk bæredygtighed ofte sættes på formel, er det sociale aspekt sværere at måle – men ikke mindre væsentligt. Artiklen belyser, samtidig et andet bud på et bæredygtighedsbegreb, nemlig omsorgsbaseret bæredygtighed.

Ylva Hårdemark stiller i **Projektitis – social bæredygtighed i demokratisk projektarbejde med børn og unge** skarpt på spændingsfeltet mellem bæredygtighed som langsigtet strategi og projektarbejds midlertidige natur. Hun diskuterer, hvordan demokratisk projektarbejde kan skabe empowerment for marginaliserede unge, men også hvordan projektformen kan være en hindring for reel bæredygtighed.

Peter Nielsen og Lone Riisgaard bidrager med artiklen **Hvor bæredygtige er danske økosamfund?**, hvor de undersøger økosamfund som bæredygtige forbilleder. Artiklen påpeger, at selv økosamfund må navigere i en ikke-bæredygtig verden, og artiklen stiller spørgsmål ved, hvorvidt man kan skabe reelle alternativer uden samtidig at indgå i det bredere økonomiske system.

I nummeret ses også fotoreportagen **Den Grønne Svendeprøve**. Fotoreportagen er fra dette forårs grønne svendeprøver på tømreruddannelsen i København. Fotografierne er taget på den sidste dag inden aflevering og viser, hvordan grøn omstilling ikke kun er et abstrakt politisk begreb, men noget, der kan og skal omsættes til konkrete handlinger i vores dagligdag.

